kelenföldi evangélikus hírlevél

3.
XXIV. évfolyam
2020. ősz

Istennel | hittel | szeretettel | szolgálattal

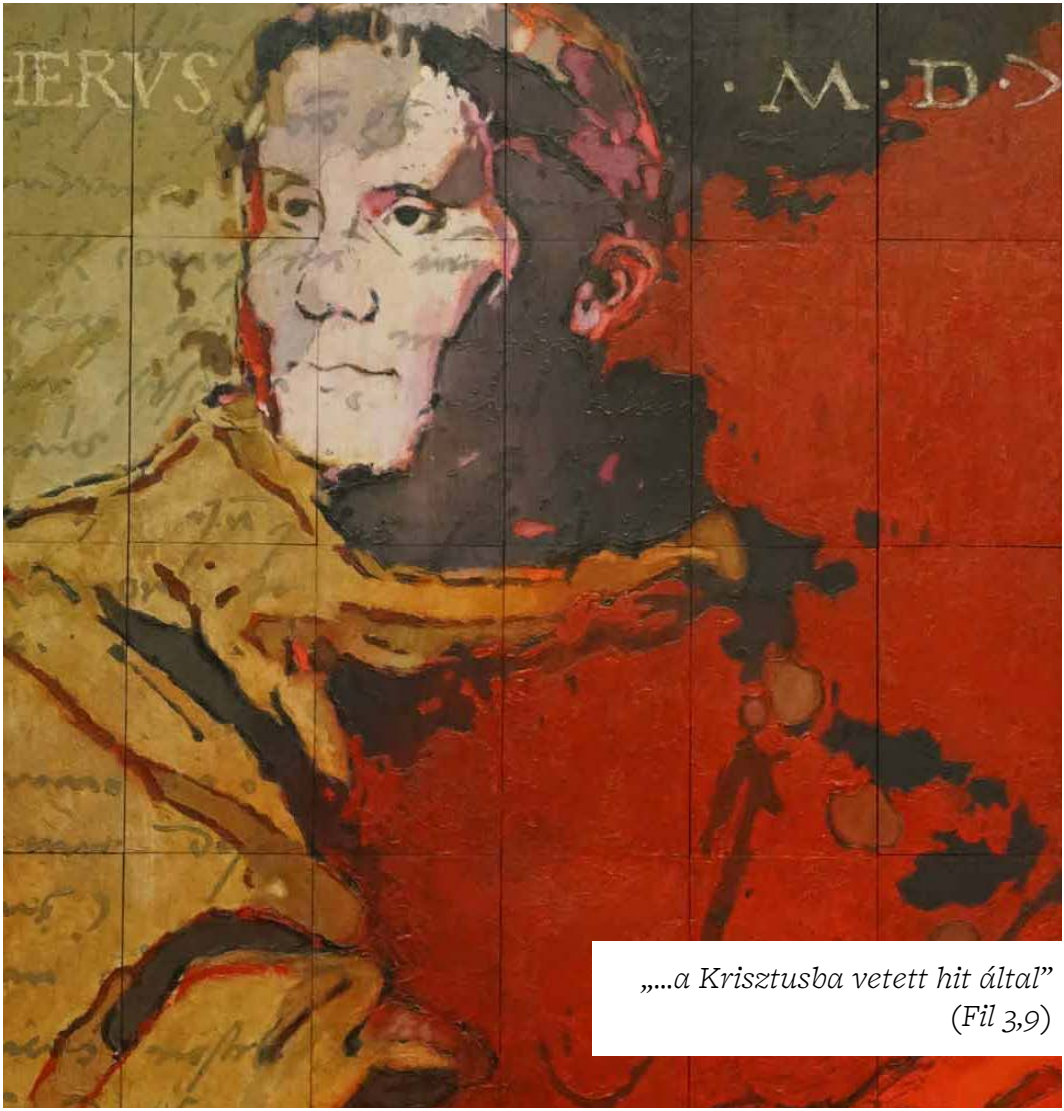

„...a Krisztusba vetett hit által”
(Fil 3,9)

Reformáció 2020 – az árulkodó könnyek ünnepe (maszkban)

Ahány ember, annyi maszk. Fekete és fehér, virágos és céges-logós, anyag és műanyag, biztonságos és alibi, koszos és tiszta, szabályos és szabálytalan, ijesztő és humoros, figyelemfelkeltő és hiábavaló. Vagy éppen Luther-rózsás. Maszkok, melyekkel életeket mentünk. Másokét, szeretteinkét, ellenségeinkét, barátainkét, gyermekeinkét, szüleinkét, nagyszüleinkét, magunkét. Felelősek vagyunk. Maszkot hordunk. Maszkokat, melyek eltakarják az arcot: a jellegzetes arcvonásokkal, az összetéveszthetetlen mosolyokkal, a pimasz grimaszokkal. Maszkban sok minden nem látszik. De a szem igen. A lélek tükre. A test lámpása. Áruló és jóbarát. Néha örömkönny, néha bánatkönny csillan fel a maszk mögül.

Az őszinteség érzékszerve. Ilyen az idei ünnep. Őszinte. Az 503. évforduló. Szorongásokkal teli, de a reménységbe kapaszkodó. Bizonytalanságban szenvedő, de az ígéretben vigasztalást találó. Otthon, a munkahelyen, a karanténban, a kórházakban, vagy az utcán összekuporodva és dideregve. Figyelünk arra, amit Jézus ma is mond: „ne féljetek”, „ne aggódjatok a holnapért”, „én vagyok a feltámadás és az élet”, és különösen megérint minket: „boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak”. Benne bízunk, belé kapaszkodunk. Őrá tekintünk, akire Luther is egész életében és életével rámutatott. Luther, aki komolyan vette, hogy a hit nem játék. Tétje van. Luther, akit oly sokféleképpen ábrázoltak már. Ezek közük az egyik kortárs ábrázolás – mely a címlapon látható – nagyon megfogott. Mert benne van a mennyei erő, a pünkösdi dinamika, az elkötelezett lánglelkű életút üzenete. Michael Apitz készítette a 398,5 cm magas és 360 cm széles óriásfestményt, mely a festő játékának eredményeképpen 1517 cm kerületű. A reformáció500 emlékévre készült, és templomtól templomig vitték. Így járt már Wiesbadenben, Bad-Homburgban, Mainzban, Wormsban és Darmstadtban. Nagyon erős hatású kép, szinte érezzük a Lélek erejét, mely vitte előre Luthert és társait, és mely képes ma is életeket formálni, megerősíteni, felemelni és vigasztalni a „Krisztusba vetett hit által”. Akkor is, ha fáj a ma, akkor is, ha áldott emlékű a tegnap, akkor is, ha távolinak tűnik egy nyugodtabb és kiszámíthatóbb holnap. Jöjj Vigasztaló Szentlélek Isten, szállj le ránk! Akkor is, ha éppen sírunk a maszk alatt.

☞ Gáncs Tamás

„Ezért aztán mindenekelőtt és mindenek tekintetében különbséget kell tennünk Isten és az ember szava között. Az ember szava csak egy kis hang, amely a levegőben terjed, és csakhamar elhal; de Isten szava nagyobb az égnél és a földnél, sőt a halálnál és a pokolnál is; mert Isten szava az ő ereje, és örökkévaló marad.”

(Martin Luther)

Patakpart és üveggömb

Beszélgetés Molnár Lillával

Kedves Lilla, nem vagy ismeretlen a gyülekezet számára, hiszen az elmúlt tanévben többször és több módon is szolgáltál a gyülekezetben, Márti lemondása után őt helyettesítetted és így több körrel is megismerkedtél, szeptember elsejétől pedig püspök úr egy évre félállású beosztott lelkésznek nevezett ki. Részletes bemutatkozásra azonban – az egész gyülekezet számára – nem volt még alkalmad, ezért kérlek, először is mondd el azt a pár dolgot, amit magadról legfontosabbnak tartasz!

– Köszönöm a lehetőséget és az érdeklődést! Érdekes dolog ez, hogy ki mit tart fontosnak magáról elmondani, azért is, mert szerintem egy ilyen összefoglalót nagyon meghatároz az ember életkora, illetve az aktuális élethelyzete. Különböző helyzetben különböző dolgokat tartunk fontosnak magunkról. A szupplikációk során nagyon sokszor kellett bemutatkoznom, és emlékszem, azt mindig kiemeltem, hogy honnan jövök. Nemcsak magát a falut, hanem a közösséget is, amely elindított. A Nógrád megyei Bérről származom, egy kis zsákfaluból, az ottani gyülekezetben kereszteltek, ott konfirmáltam, ott avattak lelkésszé. Ott kezdtem hittanra járni, és ott szerettem meg, talán egy életre a bibliai, teológiai kérdésekkel való foglalkozást, a gondolkodást és azt, hogy ezekről beszélek. Fontosnak tartom, hogy egy kis vidéki faluban nőttem fel, mert így sajátomként ismerem a vidéki létet, az embereket, már ha szabad általánosítani, az örömöket, a küzdelmeket is. Tudom, mit jelent küzdeni a tömegközlekedéssel, mit jelent földet művelni, de azt is tudom, hogy milyen jó kirándulni a dombtetőn, kutyákkal futni a patakparton, és úgy végigmenni a falun, hogy az emberek köszönnek, és szólnak pár jó szót hozzám. Tudom, hogy mi a baromfiudvar, meg a paradicsombefőzés, de azt is, hogy mi az özvegyasszony két fillérje, amit a perselybe dobnak vasárnaponként... Mindkét szülőm béri, nem vagyunk nagy család. Viszont a mai napig is nagyon fontos számomra az otthonom, hazamenni,

az otthoniakat megölelni nélkülözhetetlen erőforrás.

A szupplikációkon persze nem részleteztem ennyire a vidéki életet, de emellett azt mindig elmondtam, hogy a vasárnapi hittanórákon túl, abban, hogy lelkész lettem, és egyáltalán keresztény felnőtt, a fóti kántorképző tanfolyamoknak nagyon nagy része van. Több mint húsz évet jártam Fótra – megszakítás nélkül. Nagyon sok mindent éltem ott át és tanultam zeneileg, lelkileg-teológiailag és emberileg is.

Az elmúlt tíz évben sokat utaztam, sok helyen éltem külföldön is. Nagyon szerettem menni, kipróbálni, megismerni mindazt, ami más országokban, kultúrákban, közösségekben van. Sokat jelentettek, sokat formáltak ezek az utak, élmények, tanulmányok és munkák. Most nagyon örülök, hogy itthon vagyok. Szinte napi szinten megfogalmazom magamnak a budapesti épületeket nézve, és gondolva mindarra, amit ezek az épületek képviselnek, kultúrát, történelmet, hagyományokat, és sok negatívumot is persze, mégis mindezekkel: hogy én itt vagyok otthon.

Nem kizárólagos és hiánytalan a fenti áttekintés, de úgy érzem, fontos elmondanom ezeket az alapélményeket, ha arról beszélek, ki is vagyok most, 34 évesen, lelkészként és tanárként.

Miért döntöttél úgy, hogy lelkész leszel – karrier ez a XXI. században egy nő számára? :) A lelkészi munkának melyik részét szereted legjobban, csinálod legszívesebben?

– A karrier sosem érdekelt, sosem motivált, hogy valaki legyek. A kíváncsiság, az érdeklődés, ezzel ellentétben mindig is. Ami megfogott, azzal gyerekként is sok időt voltam képes tölteni, sok energiát ráfordítani. Persze felnőttként érzi az ember, hogy sok mindent kell csinálnia akkor is, ha már nem érdekli annyira, be kell fejezni dolgokat akkor is, ha megváltoznak vagy varázsukat

vesztik. A teológia számomra egy ilyen „örökké csillogó üveggömb”. A legenda szerint még nem tudtam olvasni, amikor a szomszéd „nagy” lányok konfirmációs óráira bekéredzkedtem, és anyukámmal összepakoltattam a Bibliámat, énekeskönyvemet. Szerintem ott kezdődött valami. Aztán jöttek a vasárnapi iskolák, meg a bibliai történetek, amik magukkal ragadtak. Azt éreztem, és ez talán egyetlen érzés, ami folyamatosan kitartott az eddigi életemben, hogy ez engem nagyon foglalkoztat. Teológiai kérdésekről gondolkodni – számomra a legcsodálatosabb dolog a világon. Mert mindig lesznek kérdések, amiket még nem kérdeztem meg, mindig lesznek témák, amik megszólítanak, még akkor is, ha ezek nemcsak akadémiai szempontból meghatározók, hanem egzisztenciálisan is, akár krízisként is.

Gyerekkorban és még a gimnáziumban is akartam én minden lenni. De tényleg, orvos, színész, újságíró, építész, díszlettervező... Két tárgyból lett ötös az érettségim, egyértelmű volt – igaz, kis kitérő után –, hogy magyar-hittan szakon fogok tanulni. A teológián (Evangélikus Hittudományi Egyetem) az első évben megirigyeltem a lelkész szakos teológiát az évfolyamtársaimtól. A hébert, a görögöt, latint, meg a kurrikulumban előirányzott tárgyakat, amiket a hittantanárok nem tanulnak. Kérvényeztem, hogy hadd végezhessem el ezeket a tárgyakat is. Utána rájöttem, hogy én nemcsak gondolkodni szeretek a teológiáról, hanem beszélni is róla, szeretek emberek között lenni, inspirálnak az interakciók is. Nem láttam álmot a lelkészi elhívásomról, de folyamatosan megerősödött bennem, hogy ez az én utam. Az egyik.

Az istentiszteleteket szeretem a legjobban. Nagyon szívesen készülök rá és vagyok a liturgiában, szeretek igeszakaszokról, történetekről beszélni – prédikálni. Eszembe jut, hogy régebben kántorkodni is nagyon szerettem, kicsit más eszközökkel, de ugyanúgy részt venni az istentisztelet életre keltésében, az istentisztelet történésében. És persze nagyon szeretem a beszélgetős alkalmakat, mint Kelenföldön a Középkör például.

Úgy tudom, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori iskolájának tagja vagy. Milyen témában készül a disszertációd, miért választottad ezt a témát?

Látod-e gyakorlati felhasználási lehetőségét az itt tanultaknak?

– Most ki kellene tenni a 16-os karikát. :) Ószövetségi gyilkosságtörténetekkel foglalkozom, és nagyon érdekelnek azok az elbeszélések, amelyekben jutalmat kap az, aki elveszi egy másik ember életét. A kiinduló pont, az ötlet, az élet értékének ószövetségi összefüggéseiből származik. Mennyit ér az emberi élet az Isten szemében és ez hogyan jelenik meg az emberi történetekben. Eléggé összetett módon, feszültségekkel terhelve. Az emberi élet elvételére vonatkozóan találunk tiltást és parancsot, a gyilkosság értékelésében pedig áldást és átkot. Emellett korok, érdekek gyakran színezik ezeket a történeteket, és más, nem elbeszélő szövegeket is. Nagyon izgalmas és fontos munka ezekbe a korokba, helyzetekbe belemerülni egy olyan hozzáállással, amely valahogyan egyszerre keresztény, teológus és kutató... Szerintem minden olyan munka hasznos, amely bibliai történetek megértését akarja elősegíteni egy adott közösség számára. Például nekünk itt, Magyarországon, a 2020-as években. Az már nehezebb kérdés, hogy mindebből mennyit és hogyan mutatok vagy adok át a különböző közösségeknek.

Mivel foglalkozol legszívesebben a szabadidődben, hogy tudsz legjobban kikapcsolódni?

– Nagyon szeretek olvasni, ha olyan mentális állapotban vagyok, hogy figyelni tudok a könyvre és befogadni azt, amit olvasok. Mivel ez a munkám is, ezért az igazi, kikapcsoló, élményszerű olvasásnak ritkán adatnak alkalmak. De ha elkap valami, akkor abba napokig bele tudok merülni, és utána sokáig dolgozik bennem. Régebben nagyon szerettem a kézműves dolgokat, a barkácsolást, az ilyenfajta alkotó tevékenység mostanában csak időszakosan van jelen elfoglaltságaimban. Pár éve rátaláltam a crossfitre (változatos, csoportos edzések konditermekben), és rájöttem, hogy az izommunka a legjobb stresszoldó számomra – a kondim meg csak kullog emögött. :) A karantén óta sokat biciklizem, felszabadítónak érzem.

Viszont, ha őszinte akarok lenni, akkor az olvasás és a sport is munka, feladat. Ami a legjobban ki tud kapcsolni, az az igazán jó társaság, és a közös vidám játék, beszélgetések. Ezekben töltődöm a legjobban.

Az elmúlt egy év alatt bizonyára megismerted már valamennyire a kelenföldi gyülekezetet. Mit tartasz a gyülekezet erősségének és gyengéjének? Szerinted milyen irányban és hogyan lehetne, kellene változni vagy továbbfejlődni?

– Vesperákat korábban is tartottam már Kelenföldön, de a gyülekezet életébe helyettes lelkészként februárban kapcsolódtam be. Éppen, mire kezdtem volna kicsit megismerni a köröket, az embereket, mire párosultak volna az arcok a nevekhez, jöttek a korlátozások. Engem többet láthattak a képernyőn, én viszont nagyon keveset láttam a gyülekezetet. Nagyon remélem, hogy beosztott lelkészként ebben az évben több lehetőségem lesz megismerni a közösséget. Amit most látok magam előtt az egy értelmiségi, színes, dinamikus, öntudatos gyülekezet. Ennek az összetettségnek megvannak az áldásos és az árnyas oldalai is. Nincs nálam a bölcsek köve. Nem megmondani szeretném, nem is tudnám, inkább része lenni a ránk váró változásoknak, fejlődésnek.

Sokan a mindennapok rohanásában éljük az életünket – talán más módon, de még a vírus alatt is. Mit tanácsolsz, hogyan élhetjük meg, ápolhatjuk legjobban a lelki életünket, az Istennel való kapcsolatunkat ezekben az időkben?

– Úgy, hogy őszinték vagyunk, nemcsak Istennel, hanem önmagunkkal is. A reflektív, belső munka (számvetés a munkánkkal, időbeosztásunkkal, kapcsolatainkkal, küzdelmeinkkel, stb. akár egyedül, akár szakember segítségével) nem helyettesítheti, de legalább olyan fontos, mint pl. az imádkozás, az igeolvasás, hallgatás... A kettő valahol mélyen szorosan összekapcsolódik. Emellett a rendszeresen elkülönített idő segíthet. Pl. ismerek olyan valakit, akinek szokása az igeolvasás, áhítatok olvasása a kávé mellett minden reggel 10-15 percben. Én, ha nem is napi rendszerességgel, de sokszor énekelek korálokat esténként. Amikor nincsenek szavaim, az énekek helyettem beszélnek...

Köszönjük a beszélgetést! Örülünk neked, veled együtt várjuk ezt a következő évet és Isten áldását kívánjuk a Kelenföldön végzett szolgálatodra!

☞ Bernhardt Dóra

Nem csak az én csontjaimba rekesztette

Kedves Szabolcs, bizonyos szempontból én is új figura vagyok a horizonton, mégis talán mondhatom a közösség nevében, hogy üdvözlünk a gyülekezetben, örülünk, hogy itt vagy! Augusztus vége óta ismerkedsz a kelenföldi helyszínnel, kollégákkal és a különböző körökkel, istentiszteleti közösségekkel. Mik az első benyomásaid, hogy érzed magad?

Köszönöm a kérdést, nagyon jól! A tavaszi karanténidőszakot egy vidéki kisvárosban töltöttem, ahol a nyugalom és a lassúság jellemezte a napjaimat. Mióta itt vagyok, ez egyáltalán nincs így, hisz a gyülekezetben szinte minden napra jut valami. Ez azonban nem fáradtsággal, hanem izgalommal tölt el: még soha nem vettem részt egy olyan gyülekezet életében hosszabb ideig, ahol ennyi minden történik egyszerre. Sok más mellett ez volt az egyik ok, ami miatt kifejezetten hálás vagyok, hogy a kelenföldi gyülekezetben tölthetem a hatodéves képzést.

Kicsit avass be minket, miért fontos a gyakorlati év a lelkészképzésben? Miket „kell" megtanulni ezalatt az idő alatt? Te mit várszettől az évtől?

A gyakorlati „hatodév" egy másik minőséget képvisel a lelkészképzésben. Ezt a másik minőséget a legjobban talán az mutatja, hogy a teológiai hallgató immáron hivatalosan lelkészjelöltté válik. Bár nem szeretem használni ezt a kifejezést, mégis úgy gondolom, hogy jól fejezi ki azt, miről is szól ez az év: hogyan válik a teológiai hallgatóból lelkész. Az akadémiai teológia magas fokú művelését átveszi a gyülekezetszervezésben

{beszélgetősarok}

való aktív részvétel, a hittanórák tartása, az istentiszteleteken való rendszeres szolgálat és sok más egyéb terület, ahol a lelkészjelölt jelen lehet. Számomra a legfontosabb ebben az évben az, hogy részese legyek a gyülekezet életének. Két lelki közösség határozta meg eddig az egyházi életem: a győri evangélikus gimnázium és az Evangélikus Hittudományi Egyetem kollégiuma. Bármennyire fontos tapasztalatokkal és szép emlékekkel gazdagodtam eddig, mégis hiányzott az életemből az, hogy egy gyülekezet közösségéhez aktívan tartozzak és kötődjek. Így ebben az évben a szakmai fejlődés mellett egy lelki otthonra is szeretnék találni Kelenföldön. Bár még kevés időt töltöttem itt, de jó azt érezni, hogy a gyülekezet munkatársai és tagjai szeretettel nyitottak előttem ajtót és mondták azt: itthon vagy!

Azt mondják, hogy a jó pap holtig tanul. Biztosan így van, ahogyan az is, hogy minden lelkész számára vannak könnyebb, kedvesebb és összetettebb, nehezebb részei a szolgálatnak. Hogy érzed, mely területek állnak hozzád közelebb és mik jelentenek nagyobb kihívást számodra?

Bár nehezemre esik magamról ilyen kijelentéseket tenni, de erősségemnek érzem az igehirdetést, az arra való felkészülést, a fiatalok között végzett szolgálatot, a tanítást. Utóbbi különösen is vonz. Az egyetem utolsó évében elvégeztem a lelkészeknek szóló, két féléves hitoktatói mesterképzést, amelynek köszönhetően sok elméleti tudást és gyakorlati tapasztalatot szereztem. A képzés azt a lehetőséget is magában hordozza, hogy majd a lelkészi szolgálat során iskolalelkészi pozíciót is betölthessek. Az elmúlt években sok egyházi projektben önkénteskedtem és dolgoztam, mint például a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó szervezése, az Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport tevékenységének segítése, vagy a MEE 1%-os kampányának koordinálása. Ezek által sokat fejlődtek szervezési képességeim is, amiket remélem kamatoztatni tudok majd a jövőben a gyülekezeti élet szervezése során. Azok a területek, melyek tőlem távol állnak, azok főleg olyan természetűek, amelyekben még nem lehetett részem. Nem ismerem még, milyen házasságra felkészíteni egy jegyespárt, milyen lelkigondozói beszélgetést folytatni, milyen temetni, vagy milyen szervezni és kézben tartani egy éves gyülekezeti munkaprogramot. Sőt, kifejezetten nehéz azt elképzelnem, hogy mindebben egyedül vegyek részt, hisz eddig és most ebben az évben is olyan kollégák, munkatársak kísérnek, akikre mindig lehet számítani. Ezúton is hálásan köszönöm előre mindenkinek, ha az év során erősségeimben megerősítenek és esetleges hiányosságaimmal, „gyengeségeimmel” elnézőek lesznek. Azon leszek, hogy a lehető legtöbbet tanuljak az itt szolgáló lelkészektől, munkatársaktól és a gyülekezet tagjaitól.

Milyen út, milyen állomások vezettek ahhoz, hogy ma lelkészjelöltként vagy jelen egy közösség életében? Honnan indultál?

Kalandos út vezetett az evangélikus egyházhoz, hisz javarészt református családból származom és tizenévesen reformátusként is konfirmálkodtam. Gimnáziumi tanulmányaimat a győri evangélikus iskolában töltöttem, és az ott szolgáló lelkészek (Csorbáné Farkas Zsófia és Ócsai Zoltán) nagy hatással voltak rám. Az ő javaslatukra jelentkeztem az Országos Evangélikus Zenei Táborba, ahol a lelkészek mellett olyan fiatalokkal is találkoztam, akik nem mindennapi emberséget, szeretetet, elfogadást és nyitottságot tanúsítottak felém. Ennek hatására váltam tagjává az evangélikus egyháznak és jelentkeztem az Evangélikus Hittudományi Egyetemre teológus-lelkész szakra. Ma már biztos vagyok abban, hogy azt a sok jót, amit tőlük kaptam nemcsak „visszafizetni” szeretném, hanem tovább is adni a szolgálatommal.

Hogy tekintesz vissza a teológiai évekre? Mik voltak meghatározóak számodra az egyetemi évek alatt?

Talán a legmeghatározóbb élmény számomra az a pillanat volt a tanulmányaim elején, mikor azt éreztem, hogy a gondolataimmal, a kételyeimmel, a lelkesedésemmel nem vagyok egyedül. Sokfélék vagyunk ott az egyetemen, különböző hagyományokból érkezünk, sokszor másfajta elképzeléseink vannak arról, hogy hogyan is kéne kinéznie a világnak vagy az egyháznak, mégis az EHE közössége egy őszinte közösség, ahol bátran beszélhetünk arról, hogy mi kik vagyunk, mit gondolunk, hol látjuk magunkat az egyházban és hogy mik is azok az ajándékok, amelyeket Istentől kaptunk és

azokat hogyan tudjuk majd kamatoztatni az egyház közösségének épülésére. Az érzés, hogy nem csak az én csontjaimba rekesztette Isten azt, hogy az örömhírt továbbadjam, felemeli az embert. Ezt az élményt szinte minden nap átélhettem az egyetem hallgatói, oktatói és munkatársai között.

Az amerikai Ohio államban, Columbusban tanultál egy évet. Ahogyan látom, mély benyomást tett rád ez az időszak. Mesélj, mit láttál, mit tanultál, mi fogott meg odakint?

Az Egyesült Államok egy egészen más világnak tűnhet innen Magyarországról, pedig sok hasonló nehézséggel küzdenek, mint mi. Az evangélikus gyülekezetek ott is elidősödnek, a belső-külső konfliktusok folyamatosan részekre szabdalják a közösségeket és mindennek a terhei őket is sok esetben felemésztik. Ami fontos tapasztalat volt számomra, hogy sok olyan gyülekezeti taggal ismerkedtem meg, aki kötelességének érezte azt, hogy aktívan cselekedjen az egyházi vagy a gyülekezeti életben. Az amerikai evangélikus egyház mottója is az, hogy „God's work, our hands", azaz „Isten munkája, a mi kezünk". Az ő teológiai gondolkodásukban természetes az, hogy Isten rajtunk keresztül mutatja meg magát, ezért nekünk a lehető legtöbbet kell megtenni azért, hogy a leghívebben tegyünk tanúságot az örömhírről. Ezt a proaktív mentalitást kifejezetten üdítőnek találtam, amit sok esetben mi is eltanulhatnánk.

A hatodéves szolgálati naplónak van egy „rekreációs" rubrikája is. Miket tervezel majd bele-írni? Mi az, ami feltölt, amivel a szabadidődet szívesen töltöd?

A teológián töltött éveim elsősorban szakkönyvek, teológiai tanulmányok olvasásával teltek. Az utóbbi két évben két szakdolgozatot is írtam, ami szintén ráerősített erre. Idén szeretném tágítani az olvasási szokásaimat és több olyan könyvet, cikket, tanulmányt a kezembe venni, amit nem azért olvasok, mert majd számot kell adnom belőle, hanem mert az őszinte érdeklődés vezérel. Milyen szerencse, hogy a Középkör idei tematikája a teológia és irodalom kapcsolatával foglalkozik!

☞ Molnár Lilla

Szobából az erdőbe

A tavaszi helyzet bizonytalansága mellett online kezdtük el szervezni táborunkat, amit nagy szerencsénkre megtarthattunk minden probléma nélkül.

Az első három napon csak a legidősebbek mentek le a pusztavámi erdőbe. Előkészítettük a táborhelyet és még egy kis várat is építettünk, mivel *A Tenkes kapitánya* volt az idei keretmesénk. A negyedik napunkon megérkezett mindenki és elkezdett élni a tábor. A sok otthon töltött idő után mindenki számára egy hatalmas élmény volt újra barátok között lenni. Ez az érzés végigkísérte minden napunkat és így végig felhőtlen hangulatban telt a tábor.

Reggeli rutinunk után jobbnál jobb programok vártak ránk. Volt akadályverseny, méta, kézműveskedés, és a számháború sem maradhatott ki. A kiscserkészek és cserkészek külön kirándulni is mentek, a cserkészeknek ez egy

izgalmas éjszakai túrával fejeződött be. Vasárnap, volt csapatparancsnokunk, Bence Győző tartott az erdőben istentiszteletet. A cserkésztábori esték fénypontja a tábortűz. Minden este közösen játszottunk, nevettünk és énekeltünk, kedvenc meséink szereplőinek életét végigkísérve, vagy az online cserkészet kifigurázásával, vagy teljesen összekavarodva, biciklis németekkel és banánt vásárló nyugdíjasokkal ismerkedtünk meg. Ezek így elég furcsán hangzanak, de megkérdezve bármelyik cserkészt, órás ecsetelésbe tudna kezdeni, hogy hogyan lesz valakiből szép lepke.

Idén egy őrs – a Pletykák – kiscserkész ígéretet, egy őrs – a Sünik – cserkészfogadalmat és két őrs – a Citromok és a Borsók – kószapróbát tettek.

Nagyon hálásak vagyunk, hogy elmehettünk táborba idén is és, hogy ismét egy hatalmas élménnyel térhetett mindenki haza.

☞ Végh Erzsébet

Vizsga helyett a Normafára kirándultak a konfirmandusok

A gyülekezés után a napot Gáncs Tamás áhítata indította az Anna-réti kápolna mellett felállított keresztnél. Lelkészünk Jézus és Péter párbeszédét hozta nekünk erre a szombat reggelre, abból is azt a mozzanatot, amikor Jézus háromszor kérdezi Pétert, hogy „szeretsz-e”. Áhítatát a következőképpen zárta:

„Krisztus meghalt, de feltámadt. Kérdez, szeret, utánunk nyúl, és valóban felemel. Minket

{montázs}

is, ezt a konfirmandus csapatot, titeket, szeretteitekkel együtt. Ő nem hagy el. Így lehet a mai nap is bizonyos értelemben konfirmáció, megerősítés, egy új kezdet. Mert Ő előbb szeretett minket. És bár nehéz kimondani, de még mennyire nehéz, hogy szeretlek, de lehetséges. Egyszer, kétszer, háromszor... Akkor is, ha szól a kérdés, sőt, akkor is, ha nem. Ámen.”

Hosszú távú gondolkodnivalót kaptunk abban a kérdésfelvetésben, hogy hogyan ér össze az emberi és az isteni szeretet...

Az áhítatot követően elindult a kirándulás: a közös séta, a beszélgetések, az egymásnak felkínált útravaló finomságok, vagy a természetben való gyönyörködés. Bár a kirándulóhely legtöbbször zsúfolt a hétvégi napokon, mégis sokszor adódott lehetőség arra a túra során, hogy a város nyüzsgésétől vagy a járvány okozta bizonytalanságtól szabadulni tudjunk és nyugalomra leljünk a teremtett világ szépségeiben.

Bár a vizsga hivatalosan elmaradt, Molnár Lilla mégis letesztelte egy (tréfás) kvíz keretében a konfirmandusokat. Külön öröm volt, hogy a játékhoz a szülők is csatlakoztak, így összemérhették tudásukat gyermekeik ismereteivel. A végeredményre már nem biztos, hogy emlékszünk, de az élmény (és mellette a kilátó szép-

sége) velünk marad.

A konfirmáció egyik igazi ereje abban rejlik, hogy megerősödést nyer mindaz, amit már talán eddig is tudhattunk: tagja vagyok egy közösségnek, amely Isten igéjén tájékozódik, és ahol engem várnak, szeretnek. Ennek megtapasztalásához közösen átélt élmények kellenek. Legyen bármikor is a konfirmáció ünnepi istentisztelete, az eddigi közös út és ez a kirándulás is azt az érzést erősítheti bennünk: itt valami elkezdődött.

☞ Nagy Szabolcs

Művel és őriz a kelenföldi gyülekezet

2020. szeptember 8-án a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség presbitériuma elfogadta azt a javaslatot, miszerint a gyülekezet tagjává válik a Műveld és Őrizd! evangélikus egyházi teremtésvédelmi programnak (MEET). A MEET egy, a teljes egyházat átfogó teremtésvédelmi program, melyet az egyház központilag indít és amelyhez bármely egyházi közösség, így a mi gyülekezetünk is önkéntesen csatlakozik. A programon belüli elköteleződés mértékétől függően öt modul közül lehet választani: mustármag, mező lilioma (saját teremtésvédelmi programokat megvalósítóknak), szőlővessző (mentorként működő közösségeknek), cédrus (régiós programok koordinálóinak) és fügefa (régió közösségeit összefogó alkalmakat szervezőknek) modul. Gyülekezetünk az ún. mustármag modulba csatlakozott, vállalva, hogy az istentiszteleteken rendszeresen imádkozunk a teremtett világért, minden évben megünnepeljük a teremtés hetét és megosztjuk a jó gyakorlatainkat közösségünkkel. A modul vállalásával tovább erősítjük a KelenZöld csoport által megkezdett fontos teremtésvédelmi törekvéseket. Külön öröm, hogy a szeptember elsején indult program első csatlakozója lett gyülekezetünk. A csatlakozást megerősítő plakett megtekinthető a lelkészi hivatalban.

☞ Nagy Szabolcs

Online istentiszteletek

Csernitzky-Kiss Fáni vagyok, emlékezetem szerint 9 éves koromtól kezdtem a gyülekezetbe járni. Meghatározók életemben a súri nyaralások, a konfirmáció, egy darabig részt vettem az ifjúság pénteki alkalmain, fiatal felnőttként 7 évig voltam az énekkar tagja. Első vakvezető kutyám rendszeresen ugatott harangozás alatt, a második csöndben volt. Hajadonként sokat jártam egyedül az istentiszteleti alkalmakra, majd Isten áldását házasságomra is e templom falai közt kértem 2016. június 5. vasárnapján, az istentisztelet keretén belül.

Úgy alakult, hogy évek óta nem jutok el a templomba, sajnos nehezen kelek reggel, most viszont mókuskerékbe kerültem, együtt lakom 76 éves nevelőmamámmal, 64 éves férjemmel, s van mamám „jóvoltából” egy mindjárt ötéves tacskónk is. Egyikünk egészsége sem tökéletes, sok feladat hárul rám. A járvány „pozitívuma” számomra, hogy Hazajön a templom! (Bő két évtizede szívesen hallgatom a rádiós és tévés közvetítéseket is.) Hogy húsvét óta itthon hallgatom Isten igéjét sokat jelent, mert nem vagyok időhöz kötve, ha este jutok oda, az ige hallgatása után könnyebb elaludni, lelkem megerősödik, s az erőre szükségem is van. Ha csak más napon jutok hozzá, akkor is tudom, hogy

ott van e-mail fiókomban a zenés áhítat, s végül így ismét kapcsolatom lett a gyülekezettel, mert nem bírom megállni, hogy ne reagáljak a prédikációkra.

☞ Csernitzky-Kiss Fáni

A szigorú karantén idején nagyon hiányzott a gyülekezet. Bezárták a templomokat! Hála Istennek, nagy lehetőség maradt, hogy rádió, televízió és internet segítségével láthattunk, hallhattunk istentiszteleteket.

Nagy ajándék volt 9 évvel ezelőtt is, amikor súlyosan beteg, drága férjemmel hónapokig otthon voltunk, hogy ezeken a csatornákon eljutott hozzánk a vasár- és ünnepnapi örömhír, és valóságosan, a lelkészi látogatásokkal az úrvacsora.

Most a Covid járvány idején mégis másként volt. A templomban a gyülekezetből csak a lelkészek, kántorok, karvezetők, néhány énekkaros, egyházfi, technikai segítők voltak bent. Ezúton is köszönjük bátor és hűséges szolgálatukat. A közvetítésnek egyesek megfigyelése szerint több hallgatója volt, mint a szokásos gyülekezeti létszám! Jó, hogy mások is hozzáfértek! Kérdés, hogy az összes templomba járóból, akik ott szoktak lenni az itentisztelen, hánynak nem volt lehetősége bekapcsolódni.

Számomra ajándék volt, hogy a "kelenföldi zenés áhítatok" közvetítése során kedves templomunk számomra ismeretlen részeit is megismerhettem. Lehetővé vált számomra, hogy utána sorban, fiaim és bátyám gyülekezeteinek istentiszteleteit is meghallgathattam.

Az Úr Jézus nevében köszönöm Istennek, hogy az imádkozás lehetőségét – telefonon csoportosan is – mindmáig megadta. Kérjük, természetfeletti módon vessen véget a járványnak, árassza ránk Szentlelkét, hogy ébredés legyen és sokan átéljék az Isten szeretetét. Aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.
(János 3,16)

☞ Dr.Győri Józsefné Irénke néni

Tavasszal nagy kihívás elé állította a gyülekezet vezetőit is a COVID–19-járvány, amit példásan megoldottak a magas színvonalú, élvezhető online istentiszteletek közvetítésével. Nagyon örültem neki, hogy a youtube csatornára a templomok újranyitását követően is felkerültek az áhítatok, így akik személyesen nem tudnak elmenni, azok továbbra is részesülhetnek az igehirdetésekben, bár nyilván a közösségi élményt, a személyes találkozásokat, beszélgetéseket nem tudja pótolni. Jó lehetőséget nyújt azonban például a magam fajta kismamáknak, akik gyermeke még nem elég idős a gyermekistentisztelethez, és a felnőtt igehirdetést sem bírja öt percnél tovább. Így viszont az esti csendben, amikor végre nem zeng-bong a ház, leülhetek, és átszellemülve hallgathatom Isten igéjét. Köszönet ezúton is mindenkinek, aki ezt lehetővé teszi!

☞ Bodnár-Illés Zsófia

Száz éve született Bencze Imre

Augusztus 2-i istentiszteleteinken a hirdetésben és imádságban is hálaadással emlékeztünk meg 100 évvel ezelőtt született egykori lelkészünkről, Bencze Imréről. Mindmáig az ő, 1966 tavaszától 1991 végéig tartó gyülekezeti lelkészi szolgálata volt a leghosszabb Kelenföldön.

Bencze Imre 1920. augusztus 5-én született Erzsébetfalván (ma Pesterzsébet). A fasori gimnáziumban érettségizett, majd Sopronban volt teológiai hallgató. Raffay Sándor püspök 1942. szeptember 6-án avatta lelkésszé. Vácott, majd Csepelen volt segédlelkész. A háború végén Csepelen és Pesterzsébeten a parókusok nélkül végezte a lelkészi munkát. Két év helyettes lelkészi szolgálat után 1947-ben, Pesterzsébeten lett parókuslelkész. Eredeti nevét, a

Brennert 1948-ban magyarosította. 1955-ben vette feleségül Ruttkay-Miklian Ágnest.

1966-ban a kelenföldi gyülekezet – nem fogadva el az Állami Egyházügyi Hivatal által javasolt személyt – őt hívta és választotta meg lelkészének. Sokakat sikerült visszahívnia azok közül, akik a korábbi lelkészek erőszakos eltávolítása miatt elfordultak a gyülekezettől. Bár az ő idejében is történt külső beavatkozás, de újra megelevenedett a gyülekezeti élet, több gyülekezeti csoport újra megerősödött. Elkötelezett, lutheri teológiára épülő szolgálatára ma is sokan nagy hálával emlékeznek. Számos, külsődlegesen látható történésre és jelre is visszatekinthetünk szolgálatával kapcsolatban, ezekről az alábbi összeállításban olvashatunk.

Bencze Imre 1991 végén történt nyugdíjba menetele után újra Pesterzsébeten élt. Fiatalkori liturgiai kutatásai után később figyelemre méltó egyháztörténeti munkát végzett, számos cikke és több könyve is megjelent. 1994-től négy éven át a Magyarországi Evangélikus Külmissziói Egyesület egyházi elnöki tisztét is betöltötte. 2002. június 12-én halt meg.

Két fia lelkész lett, másik két gyermeke jelenleg is gyülekezetünk aktív szolgálattevője. Unokái közül is sokan végeznek szolgálatot egyházunkban. Az alábbiakban özvegye, Bencze Imréné Ágnes néni visszaemlékezését olvashatjuk az évfordulóra bővített kiadásban megjelenő kiadvány keletkezéséről.

☞ Összeállította
Ittzés András

Templomunk

Gondolatok a „Épüljetek fel lelki házzá!" Templomjárók kézikönyve (1992) bővített kiadása elé

A fordulat éve már az ajtó előtt. Erdélyi menekültek tömkelege az irodában, a templomba járók megsokasodtak az istentiszteleten, a gyerekes szülők hittanórák után érdeklődtek. Lehet, hogy az egyházak felvirágozása kezdődik, vagy a Szentlélek tesz csodát? Ezért a nagy sokaság a damaszkuszi úton.

Két többgyerekes szülő is behozta hozzánk 12–14 éves gyerekét. Még soha nem jártak a templomban, nem tanultak hittant. Az egyik apa elmesélte, hogy fia németországi kirándulásukon a hatalmas, evangélikus dómok megcsodálása közben tudta meg, hogy ő is evangélikus, és hogy Budapesten is van evangélikus templom. A másik család egyházban szolgáló rokonai vagy ősei miatt tartotta szükségesnek, hogy gyerekeit elhozza, talán konfirmálhatnának is. Mi történjék velük? Melyik csoportba illenének bele ezek a fiatalok?

Ebben az időben csütörtökönként volt esti istentiszteletet, férjem úgy gondolta, hogy előtte kellene órát tartani nekik. Még egy pár gyerek csatlakozott a csoporthoz, és elkezdődött a tanítás. Én vállaltam, hogy megpróbálom a velük való foglalkozást, mégpedig a templomban.

Így kezdődött. A templom megismertetése volt az első feladat. Imre minden órára lerajzolt egy templomi tárgyat, berendezést és kérdéseket fogalmaztunk a rajzlap másik oldalára. Ezt kinyomtatva adtuk a fiatalok kezébe, és beszéltem a tárgyak jelentéséről, igei mondanivalójáról. És ott, vagy a következő órára válaszolhattak a feltett kérdésekre. A tanév végére megismerték templomunkon keresztül az evangélikus egyház tanítását, liturgiáját, gyülekezetünk szokásait, sőt a gyerekek az órák végén kitették az énekszámokat, gyertyát gyújtottak, elrendezték az oltári virágot, énekeskönyveket készítettek az istentiszteletre. Még a harangozást is kipróbálták. Jól felkészülten kezdhették a konfirmációi oktatást.

A rajzok, kérdések fiókba kerültek, az új tervek, elképzelések mellé a nyugdíjazás is szóba került. Szerettünk volna valamit ajándékozni a gyülekezetnek, és Imre a munkafüzetek anyagát kezdte feldolgozni, hogy kézikönyvet szerkesszen belőle a templomjárók részére. Ez lett kész 1992-re, 600 példányt nyomtatott ki belőle a Fébé. Szép ajándéknak szántuk az elmúlt 26 szolgálati év után.

Adja Isten, hogy most, 28 év után, Bencze Imre 100. születésnapján is áldás legyen.

☞ Bencze Imréné Ágnes

Gyülekezetépítés akkor és most

Az évfordulóra készülve szeretettel emlékezem Imre bácsi békességet sugárzó személyiségére. Ágnes nénivel telefonon beszélgetve idéztük fel szolgálatuk néhány – a mai gyülekezeti élet szempontjából is tanulságos – súlypontját. Hálát adunk azért, hogy nehéz időkben is csodálatosan cselekedett az Úr kelenföldi népével, és kérjük, hogy adjon naponta megújuló hitet és bátorságot a folytatáshoz.

Az Ige biztos alapján álló szolgálat

„Hétfőn délelőtt volt egy lelkészi közösség, akik a következő heti igét beszélték meg. A nyugdíjasok, Scholz Laci bácsi, Kajos János, Kőszeghy Tamás, Rőzse Pista, Missura Tibor mindig jött. Azt is elvállalták, hogy Súrra levittek öregeket: öt-hat asszonyt vittek le mindig. Ezt nagyon szerették. Embereket tudok megnevezni, akik egy-egy ilyen hét után tértek meg. Olyan teológiai beszélgetések és közös imádság volt a hétfő délelőtti alkalmon, hogy tényleg be volt csukva az ajtó, vendég csak a titkárnőhöz jöhetett be."

Béketeremtés, a gyülekezeti közösség gondozása

„Imre bácsi azt csinálta, hogy mindenkit, aki elmaradt, azokat végiglátogatta, és beszélt velük. A gyülekezetnek meg kellett érteni, hogy az Isten ügye nem egy emberhez kötődik. Szeretettel is fogadták őt, meg tudták ezt érteni. Visszaszoktatta őket a templomba, vagy akik már öregebbek voltak, azokat következetesen, havonta látogatta."

„Az imaközösséget Uzon László vezette be, ezt megtartották. Ebből lett aztán a nyugdíjasklub."

„A szeretetvendégségek azelőtt szegényteázások voltak, akkor olyan irodalmi, művészeti estek lettek. Az elején nagyon ment ez! Be voltak osztva az asszonyok, hogy ki mikor hoz süteményt – mindenki tudta, hogy ő mindig februárban kell, hogy hozza a süteményt, vagy márciusban."

„Viszonylag fiatalabb házasoknak a lakáson tartottunk havonta egyszer házaspáros összejövetelt."

„A körleveleket kézzel címeztük, borítékoztuk, jöttek be asszonyok segíteni, aztán feladtuk postán – jó drága dolog volt akkor is. Ez aztán szűrte is a gyülekezetet – ha visszajött a levél, tudtuk, hogy elköltözött, vagy meghalt vagy nem akarta fogadni."

Aktív munkatársak

„Sulyok Imrével nagyon jól tudtak együtt dolgozni az énekkari dolgokban. Aztán egyszer csak elfogytak az emberek az esti énekhangversenyekről. Akkor találták ki, hogy a reggeli istentiszteleten énekeljenek."

„Uzoni Ilike néni nagy-nagy segítsége volt, aki az irodában ült."

„Thurnay Béla vezette az ifjúságot egy darabig, aztán elköltöztek a negyedik gyerek születése után. Többen presbiterek is lettek közülük, megújítással kerültek be a fiatalok. A Mocskonyi fiúk, Győri Józsi és Irénkéék sokakat vonzottak ide."

„Aztán elindult, hogy olvasson más igét a pulpitusnál – mondták, hogy mi nem tudunk úgy olvasni! Kezdetben még a tanult mérnökemberek sem voltak hajlandók."

Cselekvő szeretet

• Súri pihenőház

„Erényi Júlia néni egyfolytában mondogatta nekünk, hogy kellene egy ilyen ház, ahol csöndben lehetünk együtt. Állandóan beszélt erről – aztán sose volt olyan, hogy csönd lett volna." „Nagy István tatai esperes intézte, hogy használhassuk. Ottlyk Ernő azt mondta az állami tisztviselőnek, hogy ja, a Benczééknek annyi gyereke van, hogy megengedtem, hogy ott nyaraljanak. (Soha nem nyaraltunk, de sokat voltunk ott: Ági is vezetett csoportot, én is legalább két hetet minden nyáron, vagy sokszor lementem hétvégére segíteni.) Kéthetes tábor mindig volt, és volt, aki egész nyáron otthagyta a gyerekét. A gyerekek ott teljesedtek ki. Némethy Hanniék, Tóthné Gaál Zsuzsi sok tábort vezetett, teológusok segítettek, Réthelyi Szilvi gyönyörűen dolgozott. Akik Súron voltak, azok még ma is hálásan emlegetik."

• Testvérgyülekezet

„A sepsiszentgyörgyi testvérgyülekezet komoly vállalás volt.

Mutatták, mikor ott jártam, hogy az úrvacsorai edényt is a kelenföldiektől kapták, meg más felszerelést annak idején. 1984-ben, amikor Budapesten volt az evangélikus világgyűlés, Imre megtalálta Bajka Katalin lelkésznőt, aki onnan jött, és újra felvették a kapcsolatot."

• Idősgondozás

„Ápolónőt állítottunk be, hogy legyen fizetett gondozónő, aki járja az időseket. Rendes félállásos fizetést kapott."

• A vendégszobák kialakítása

„A keletnémetek itt aludtak olcsó pénzért, mert így tudtak találkozni a nyugatiakkal. Utána lett ez az áradat, amikor az erdélyiek jöttek. Mivel nekünk már megvolt a kapcsolat, a sepsiszentgyörgyieket már ide küldték."

• A kolumbárium kialakítása

„Erzsébeten volt koporsós kripta a templom alatt. Amikor megtudtuk azt, hogy kiadják az urnát – egy darabig nem volt szabad kiadni –, valahogy ez hozta az ötletet azzal, hogy ott van az óriási pince, a nagyon szép boltív. Abból csinálták Pál Karcsiék, ők is rengeteget dolgoztak ott."

• Faliújság

„A németeknél láttuk, hogy mindenütt ki van téve, akkor kezdtünk el ezzel foglalkozni. Akkor még ott volt a ház előtt a buszmegálló, és a várakozók elolvasták a dolgokat. Jó volt látni. Koren Emil esperes telefonált Imrének, hogy valamelyik fővárosi tisztviselő ott száll fel a buszra. Muszáj nekünk ezt kitenni? Nem emlékszem, mit mondott Imre, de a lényeg az, hogy maradt."

Lejegyezte

☞ Pap Kinga Marjatta

KelenZöld teremtésvédelmi sorozat

Nyár végén kaptuk a jó hírt, hogy a gyülekezeti teremtésvédelmi munkánkra a szeptembertől decemberig tartó időszakra sikerült pályázati erőforrást nyernünk. Jó érzés, hogy az eddigiekhez képest jobb anyagi keretek között gazdálkodhatunk, ugyanakkor fájó pont, hogy a lehetőségeinknek a kialakult járványhelyzet jelentős korlátokat szab. Hálásak vagyunk minden egyes alkalomért, amit sikerül biztonságos keretek között megtartanunk!

Az első műhelyalkalmunk témája a komposztálás volt. Szerencsére az időjárás lehetővé tette, hogy a kertben hallgathassuk meg a Humusz Házból meghívott előadónkat, Virág Erikát. Beszélgettünk a komposztálás közben gyakran elkövetett hibákról, többek között megtudtuk, hogy a a közhiedelemmel ellentétben teafilter a tasak műanyagszál tartalma miatt nem komposztálható. Hallhattunk olyan érdekességekről, mint a komposzt kas és a beltéri komposztálás, mely utóbbi esetében a komposztládánkban – a lakásban – egyszerre akár másfél-két kg (!) trágyagiliszta is éldegélhet!

Együtt megnéztük a gyülekezet saját komposztkereteit (a parkoló mellett), amelyekben szépen alakul a humuszképződés. Beszéltünk a javítanivalókról, és felállítottunk két új keretet. Reméljük, tavasszal már használni tudjuk a tápanyagban dús, „saját készítésű" talajt!

A következő alkalmunkat október 17-én, a gyülekezeti hétvége keretében szervezzük (ha azt a vírushelyzet lehetővé teszi): a kertben teremtésvédelmi akadályversenyt szervezünk, amelyre családok, mint csapat jelentkezését várjuk!

☞ Bagi-Misják Petra

Az Eucharisztia/Úrvacsora kezdetei

3. rész: Eucharisztia az első két század néhány ókeresztyén iratának tükrében

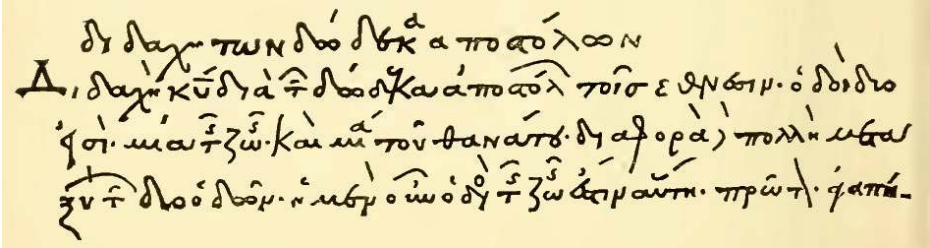

A Didaché kezdősorai

3.1. Mit tudhatunk a keresztyén Isten-tisztelet kezdeteiről?

Őskeresztyén eleink egyrészt a hagyományos zsidó Isten-tiszteleti formákat vették át, mint pl.: kezdő(!) zsoltározás, éneklés (vö. 1Kor 14,26; Ef 5,19; Kol 3,16); ciklikus felolvasás a Tórából és a Prófétákból; ima, áldás és elbocsátás.

Ez hamar kiegészült himnuszokkal, hitvallásokkal (vö. Jn 1,1–14, Fil 2,6–11, Kol 1,15–20, Ef 1,3–13, 1Pt 2,21–25); keresztyén olvasmányokkal (a későbbi Újszövetség irataiból); a Miatyánkkal; az Eucharisztiával és az ezt megelőző bűnvallással (l. *Didaché*).

Az ApCsel alapján kétségtelen, hogy kezdetben az Eucharisztia közös étkezéssel volt egybekötve. Az idézésre kerülő 1-2. századi ókeresztyén irat, ill. a szerzők időrendben: **Didaché** (Kr u. 90k?); **Antiochiai Szent Ignác** (35k–107 v. 117); **Justinus vértanú** (†165) és **Irenaeus** (115 és 150 között–202k).

3.2. A Didaché (Kr u. 90k?)

Az erkölcsi intelmeket tartalmazó *Didaché*-ban (*A 12 apostol tanítása*-ban) az Eucharisztiáról is olvashatunk (Did 9; 10; 14,1–3), mely még mindig közös étkezéssel van összekötve, amit néhány gyülekezetben a 3. századig(!) gyakoroltak. Különös jellemzője a keretbe foglaló étkezés előtti és utáni **hálaadás** (εὐχαριστέω) hangsúlyozása.

Feltűnő, hogy nincs utalás a szerzési igékre és Krisztus pas-

siójára!, annál inkább Krisztus visszajövetelére: *Maranathá*! A Szentlélek segítségül hívása (Epiklézis) ekkor még nem szerepel, az áldásmondás pedig először(!) a pohár felett hangzik el (vö. Pál és Lk!). Fontos, hogy csak megkeresztelt felnőttek részesülhetnek az Eucharisztiából! A liturgiánkból is ismert mondat (*...ételt és italt adtál az embereknek...*) NEM az Eucharisztia előtt, hanem zárásként hangzik el!

Az irat végén (Did 14,1–3) újra előkerül az Eucharisztia, amit ekkor már az Úr napján (vasárnap) tartottak, és miként említettük: e szertartást bűnvallás előz meg! A kenyértörés mellett áldozatról is olvasunk, ami itt még a hívek által hozott ételekre és adományokra vonatkozik.

A *Didaché* jóllehet zsidó gyökereket mutat, az Eucharisztiát gyakorlók viszont már kiszakadtak a zsinagógai Isten-tiszteletből (Did 14,1).

Az Eucharisztiáról... így végezzétek: először a pohár fölött: ***Hálát*** *adunk Néked Atyánk a Te szolgádnak, Dávidnak szent szőlőjéért, melyet megismertettél velünk szolgád, Jézus által. Dicsőség néked mindörökké!*

A kenyértörésről pedig a következőképpen: ***Hálát*** *adunk néked, Atyánk, az életért és tudásért, melyet kinyilatkoztattál nekünk a Te szolgád, Jézus által. Dicsőség néked mindörökké!...*

Ne egyék és ne igyék az Eucharisztiátokból senki más, csak az, aki meg van keresztelve az Úr nevére! (Did 9,1–5)

MIUTÁN(!) *pedig beteltetek, így adjatok* ***hálát****: Szent Atyánk,* ***hálát*** *adunk néked szent nevedért, melynek sátrát szívünkben ütötted fel, a tudásért és hitért és halhatatlanságért, melyet kinyilatkoztattál nékünk a Te szolgád, Jézus által. Dicsőség néked mindörökké!*

Mindenható Uralkodónk, ki mindent nevedért teremtettél, ***ételt és italt adtál az embereknek, hogy élvezzék, nekünk pedig lélek szerinti ételt és italt adtál, és örök életet Szolgád által!*** (*Agendánkban* ezután következik az: Epiklézis + Miatyánk + Szerzési Igék) *Mindenekelőtt azért adunk* ***hálát*** *néked, mert hatalmas vagy! Dicsőség néked mindörökké!*

Emlékezzél meg, Uram, egyházadról, hogy szabadítsd meg őt minden gonosztól és tedd tökéletessé szeretetedben, és gyűjtsd össze a négy szél irányából a megszentelt országodba, amit neki készítettél! (Ez az ún. Anamnézis hiányzik

Eucharisztia (Priscilla-katakomba – Róma, 2-3. sz. fordulója)

Agendánkból) Jöjjön a kegyelem, és múljon el e világ! Hozsanna Dávid Istenének! Aki szent, jöjjön, aki nem az, térjen meg! Maranathá! Ámen!... (Did 10,1–6)

...Az Úr napján(!) gyűljetek egybe, törjétek meg a kenyeret és adjatok ***hálát, előtte megvallván vétkeiteket(!),*** *hogy tiszta legyen áldozatotok. Mindaz, akinek vitás ügye van felebarátjával, addig ne jöjjön közétek, míg ki nem békült, nehogy közönségessé váljon áldozatotok. Az Úr ugyanis erről mondta: Mindenütt tiszta áldozatot mutatnak be nékem...* (Did 14,1–2a, vö. Mt 5,23k és Mal 1,7–8,11)

3.3. Antiochiai Szent Ignác (35k–107 v. 117)

Az apostoli atya az *Efezusiakhoz írt levelében* az Eucharisztiával „megkeresztelte" az ókorban használt ún. *halhatatlanság orvosságát,* amit eredetileg Isis istennőnek a földi betegségek gyógyítására szolgáló csodaszerének tartottak: ...egy emberként egyesültök az egy hitben és Jézus Krisztusban..., *egy kenyeret törve,* ***mely a halhatatlanság orvossága,*** *ellenszer a halál ellen, hogy ne haljunk meg, hanem mindörökké éljünk Jézus Krisztusban* (20,2).

Irataiban az Eucharisztia(!) már elnevezésként szerepel. Két példa:

a *Filadelfiaiakhoz írt levele* 4. bekezdéséből: *Legyetek rajta, hogy az egy Eucharisztia(!) éltessen benneteket, mert egy a mi Urunk, Jézus Krisztus teste, egy a pohár az Ő vérének egységére, egy az oltár, miként egy a püspök a presbitereivel és a diakónusokkal, az én szolgatársaimmal* (vö. Ef 4,4–6).

A Szmirnaiakhoz írt levele 7. bekezdésében pedig Jánoshoz hasonlóan a doketista tévtanítóktól óv, akik: *az Eucharisztiától és imádságtól távol tartják magukat, mert nem vallják, hogy az Eucharisztia a mi Megváltónk, Jézus Krisztusnak bűneinkért szenvedett teste, melyet az Atya jósága által feltámasztott.*

3.4. Szikemi Justinus (Róma †165)

A keresztyén vértanú iratai már arról tanúskodnak, hogy a 2. század közepére Rómában és Kis-Ázsiában kialakult a keresztyén Isten-tisztelet két fő – görög(!) nyelvű – rendje. Az ige-liturgiás Isten-tisztelet, mely nyilvános és missziói arculatú; ill. a vasárnapi eucharisztikus összejövetel, a „beavatottak" erősítésére. Az olvasmányok már kiegészültek az apostoli levelekkel, s hitték, hogy az Eucharisztiában Krisztus valóságos testét veszik magukhoz. Maga az eucharisztikus közösség azonban már különvált az adakozástól!

Részletek az Első védőiratból: *Az Eucharisztia vétele senki másnak nincs megengedve, csak annak, aki… a bűnök bocsánatára az újjászületés fürdőjében már megkeresztelkedett, és úgy él, ahogy azt Krisztus meghagyta. Mert az Eucharisztiát nem közönséges kenyérként, sem közönséges italként vesszük magunkhoz, hanem úgy, mint az Isten Igéje által megtestesült Jézus Krisztusnak, a mi Üdvözítőnknek a mi üdvösségünkért felvett testét és vérét…*

A nap napján (vasárnap) a városokból és a falvakból mindnyájan egy helyre összejövünk, és az apostolok buzdításait vagy a próféták írásait olvassuk, amennyire az idő engedi. Amikor pedig a lektor elvégezte az olvasást, az elöljáró int és buzdít a hallott fontos dolgok követésére. Ezután mindnyájan felállunk, és közösen imádkozunk.

… imádkozás után kenyeret, bort és vizet hoznak: és az elöljáró… imádságot és ***hálaadást*** *mond, s a nép ráfeleli: Ámen. Majd azokat, amikért* ***hálaadást*** *mondtunk, szétosztják, és a jelenlevők mindegyike magához veszi, a távollevőknek pedig diakónusok viszik el.*

Azok, akik tehetősek, és szándékukban áll – ki-ki a maga mértéke szerint – adakoznak, és a gyűjtés eredményét az elöljárónak átadják, és ő osztja szét az árváknak és özvegyeknek, a betegeknek…

3.5. Irenaeus (115 és 150 között–202k)

Lyon – zsidó származású – második püspökénél a felajánlás újra vagy még mindig(?) a gyülekezeti tagok által összegyűjtött különféle adományokra vonatkozik. Ebből lesz azután a feltámadás záloga, az Eucharisztia! Irenaeus ezt már magyarázza is: a bor és a kenyér Isten szava által lesz Krisztus mennyei vérének és testének Eucharisztiájává, melynek vétele által (földi) hústestünk is halhatatlanságot ölt magára!

Az eretnekség ellen című iratában olvassuk (4/18,1–5): Az Egyház felajánlása, amelyet az Úr rendelése szerint az egész világon bemutatunk, tiszta és kedves áldozat Isten előtt. Maga az Úr mondta:„Amikor az oltárra viszed áldozatodat, és ott eszedbe jut, hogy embertársadnak valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki embertársaddal, aztán térj vissza, és ajánld fel áldozatodat (vö. Mt 5,23)." Istennek fel kell ajánlanunk a termények zsengéjét – ahogy már Mózes is mondja (vö. 2Móz 23,15)…

Maga a felajánlás nem szűnt meg…, viszont a mód változott…, egykor az emberek kötelesek voltak a termésből tizedet adni: viszont, akik elnyerték a szabadságot, azok örömest és szívesen adják oda mindenüket…

Nekünk is felajánlást kell bemutatnunk Istennek…, buzgó szeretettel ajánlva fel a termények zsengéjét… Ezt a tiszta felajánlást egyedül az Egyház mutatja be a Teremtőnek…

… hirdetjük a test és Lélek közösségét. Amint a földből való kenyér, miután elhangzik fölötte Isten segítségül hívása, többé már nem közönséges kenyér, hanem Eucharisztia, amely két részből, földiből és égiből tevődik össze, ugyanígy testünk is, magunkhoz véve az Eucharisztiát… magában hordja a feltámadás reményét.

Műve záró könyvében pedig ez áll (5/2,2–3): *Ha ez (ti. hústestünk) nem üdvözülne, akkor vérével az Úr nem váltott volna meg minket, az Eucharisztia pohara sem lenne az ő vérében való részesedés, sem a kenyér, amelyet megtörtünk,*

nem lenne az Ő (organikus) testében való részesedés...

Amikor tehát a vízzel kevert bor és a megsütött kenyér... befogadja Isten szavát, és Krisztus vérének és testének Eucharisztiájává lesz, hogyan lehetne még azt állítani, hogy az a hústest, amelyet Krisztus (organikus) teste és vére táplál...képtelen lenne az örök életnek a befogadására?...

A mi hústestünk is, amely az Eucharisztiából táplálkozott, miután földbe teszik, és ott elporlik, a maga idejében életre kel, mert Isten Igéje megajándékozza a feltámadással... Isten ezt a halandót halhatatlansággal veszi körül...

☞ Blázy Árpád

Illyés Gyula

AZ ŐSZI TIHANYBÓL (Sokszoros szeretet)

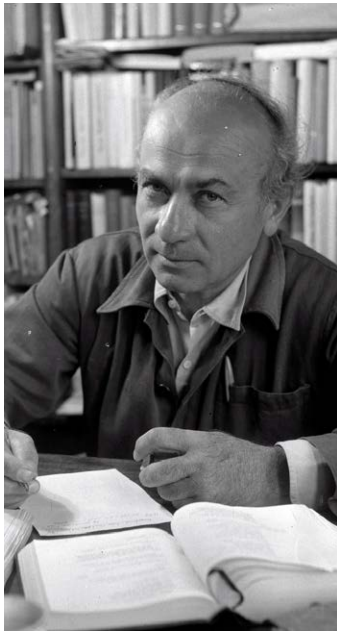

Minden örömöm megkétszerezem
azonmód, ahogy véled megfeleztem.
Óh, ostobák, kik nem kétszeresen
éltek, kik nem szerettek önfeledten,
nem osztódtok, – nem csak szerelemben!

És ostobák mi, százszor ostobbábak,
kik nem hiszünk e szép példaadásnak,
fönnen kiáltja, csak sziveden áll, hogy
kapj egy helyett sorsot milliárdat, –
a szeretettől, mely soha el nem fogy.

Énekelhetek az Úrnak?

Nincs élet közösség nélkül – sokunk számára pedig ez éneklő közösséget jelent. De mire van lehetőség a ránk mért körülmények között? Természetesen folyamatosan igyekszünk nyomon követni a magyar és nemzetközi kóruszszakmai reakciókat.

Világszerte eltérő ütemben – Norvégiában pl. már áprilisban – indult be a karantén alatt szünetelő kórusmunka. Észtországban (ahová a kántorátussal augusztusban egyhetes turnéra mentünk volna) a nyitás pillanatától kezdve teljes lendülettel zajlanak a templomi hangversenyek, nagyénekkari szolgálatok. Tegyük hozzá, hogy az ottani méretes középkori templomok a mai látogatottság mellett kiválóan alkalmasak a távolságtartásra. Észak-Németországban szolgáló kollégánk ezzel szemben arról számolt be, hogy az őszi időszakban is max. 4 énekessel zenélhet közösen úgy, hogy plexifal választja el őket egymástól.

A legtöbb komolyan vehető forrásból az olvasható ki, hogy óvintézkedések – kézfertőtlenítés, nagyobb térközök, szellőztetés – mellett, egészséges résztvevőkkel lehetséges a közös munka. Amint az Európai Kórusszövetség találóan megfogalmazta: „nem az éneklés veszélyes, hanem a COVID”. (Ugyanez vonatkozik az istentisz-

Karvezető hétvége távolságtartással Norvégiában, 2020 augusztusában.

teleti éneklésre is, ahol énekeink és a liturgia rövidítését elsősorban a maszkviselés fizikai akadályai indokolják.)

Hazánkban a Kóta (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége) rendszeresen frissülő állásfoglalásai mellett a karvezető kollégákkal való állandó kapcsolattartás is fontos információforrás. A közoktatási intézmények számára az EMMI szeptember 7-i intézkedési tervében adott ajánlást: „Az általános és középiskolákban a délutáni (nem tanórai) iskolai sportfoglalkozásokat és sportköröket, valamint az iskolai kórus/énekkar próbáit átmenetileg javasoljuk felfüggeszteni”. Saját közösségeinkben a fentiek összessége alapján igyekszünk felelős döntéseket hozni. (Természetesen a tagok életkora, egészségi állapota is árnyalja a helyzetet; gyülekezeti együtteseink viszonylag kis létszáma ezúttal pozitívumként jelenik meg.)

A gyülekezeti ének- és zenekar a márciusi zárlat óta projektjelleggel működik: a nagycsütörtöki és a pünkösdhétfői zenés áhítaton élőben felvett anyaggal, húsvéthétfőn otthoni örömzenéléssel, majd egy szép nyári vasárnap kamarazenével vállaltak szolgálatot. A kántorátus rendszeres alkalmai is megszakadtak, de a tavaszi hónapokban az MTVA budafoki istentisztelet-közvetítése mellett négy hazai videós istentiszteleten is örömmel énekeltünk. Egy óvatos júniusi élő évadzáró után szeptember 13-ától ismét folytatjuk a rendszeres vesperákat. A közösségben éneklés minden időben személyiségünket, mentális egészségünket építő erő, így amíg állami rendelkezés nem tiltja, folytatjuk szolgálatunkat.

☞ Pap Kinga Marjatta

A gödöllői Premontrei Kántorátus ünnepi konferencián szolgál 2020 szeptemberében.

Ecsetvonások, téglaszalagok és filmtekercsek – Evangélikus családtörténeti kiállítás a Műcsarnokban

SÁNDY / KONOK – Metszéspontok címmel nyílt időszaki kiállítás a Műcsarnokban (2020. július 29. – október 25.). A tárlat különlegessége, hogy négy generációra kiterjedő anyagot vonultat fel, így a 19. századtól húz ívet egészen napjainkig. De ennél még izgalmasabb, hogy mi köti össze a négy művészt, s minden közös pontjuk mellett mennyire sajátos karakterű az életművük – ráadásul egy evangélikus családról beszélünk.

Id. Sándy Gyula (1827–1894) festőként főként hegyvidéki tájakat örökített meg vásznain, de emellett evangélikus gimnáziumi tanár is volt. Életműve töredékes, nagy része elpusztult a második világháborúban. Nála jóval ismertebb fia, ifj. Sándy Gyula (1868–1953) építész, aki a legtöbb evangélikus templomunkat tervezte: hozzá kötődik a székesfehérvári, a rákosligeti, a pesthidegkúti, a budafoki, a hatvani, a diósgyőr-vasgyári, az angyalföldi, a rákoshegyi és a nádvárosi (Győr) evangélikus templom is. Nem mellesleg a nagytarcsai gyülekezet felügyelőjeként ugyancsak az ő tervei alapján született meg a helyi templom. Az ő veje volt id. Konok Tamás (1898–1971), aki haditudósító fotósként vált ismertté, de az elsők között volt, aki színes filmre is fotózott. Az ő különleges kompozíciói, Sándy tervezőasztaláról ismerős vonalak, ívek és körök találkoznak Konok Tamás (1930–) vásznain. A geometrikus absztrakt stílus egyik legjelentősebb hazai alkotója elmondása szerint a láthatatlant igyekszik alkotásai segítségével megjeleníteni.

A négy művész műalkotásai mellett családi emléktárgyak, visszaemlékezések teszik elevenebbé a megidézett alakokat és korszakaikat. A kiállítás bemutatja az egymástól teljesen eltérő életművek metszéspontjait, az azokat összekapcsoló momentumokat, nem utolsósorban azt, hogy mindegyikőjüknél felfedezhető a kultúra és az evangélikus egyház iránti felelősségérzet.

☞ Isó M. Emese

Szemelvények dr. Varga Gyöngyi: Nomád teológia c. könyvéből

Varga Gyöngyi könyve, bár a teológia műfajába sorolja magát, nem csupán szakirodalom, hanem a tőle megszokott módon spirituális élmény is. *„Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az Úr a pusztában negyven éven át…”* (Deut 8,2). A könyv kiindulási pontja, hogy *„az Ószövetség népe gyakran úgy tekint önmagára a Szentírás lapjain, mint aki úton van Istenével: JHWH-val, és vele együtt vándorol.”* (9. old.) A vizsgálat a vándorlás témájának alaptörténetére, az Egyiptomból való szabadulásra és a pusztai vándorlásra épül. Miközben nyelvileg és teológiailag is elkalauzol bennünket ezekben a narratívákban és a nomád lét mélységeiben, az olvasás során is vándorokká válunk, akik ezekben a mélységekben járjuk utunkat, nem maradhatunk változás nélkül. Hiszen ma is *„kairosza van a „nomád” teológiának. Egyre határozottabb jelzésekkel közelít, már-már kényszerítő erővel tör ránk a nagy feladat, amely mindig is, minden korban a legfontosabb dolgunk volt: végre úgy tanúskodni az evangéliumról, hogy ebben személyesen fölvállaljuk a hit megmozdító, átalakító hatását. Azt a kockázatot, hogy változzunk.”* (218. old.)

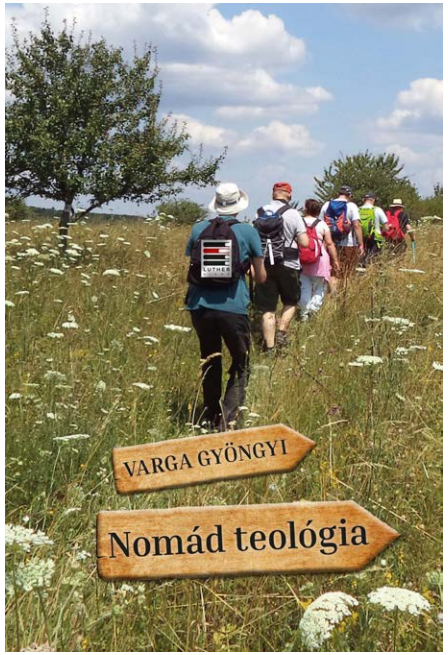

„Az ígéret földje felé vándorló Izrael olyan Istenbe veti hitét, aki maga is vándor – legalábbis így, útitársként ismeri meg őt, és Istennek ehhez a különleges tulajdonságához tud igazán kapcsolódni. Izrael és az Istene sajátos, „nomád” karakterük révén hasonulnak egymáshoz… Azzal együtt, hogy Izrael elfogadja neki szánt helyét az ígéret földjén, maga Isten is – úgymond – letelepedik. Ugyanakkor ennek ellenére is megmarad eredendő dinamikussága, mobilitása, hiszen népe továbbra is úgy számol vele, mint aki a küzdelmeiben, a folyamatos változások, transzformációtapasztalatok közepette is mellette van.” (29. old.)

„A bibliai Izraelnek meglehetősen nehéz dolga volt: ragaszkodnia kellett Isten láthatatlan, elérhetetlen voltához, ugyanakkor mégis közelinek kellett őt gondolnia: hiszen ki tud hinni egy távoli, absztrakt, érzéketlen istenben? Az alapkérdés az ószövetségi szentírók számára tehát többé-kevésbé valahogyan így fogalmazódott meg: Hogyan lesz Isten „mindenhatóságában” mégis útitárssá?” (62. old.)

„A hazatérők számára a pusztán át vezető út az egykori nagy vándorlás újraátélése lesz: az első, JHWH nyomában megtett zarándokút emlékezete erőt ad a Babilon földjéről való útnak induláshoz. A két történet, a két esemény átfedésben van egymással: a távoli múlt alapélménye jelen idejűvé válik a hazatérők nemzedéke számára és a nyomukban minden következő generáció számára is. Az Ószövetség számomra egyik legnagyszerűbb „vívmánya” ez az „élménysűrítés”.” (181. old.)

„Keresztényekként a közös jó felé

vándorlók hitét kaptuk ajándékba. Olyan bizalmi kapcsolatba vonódhatunk bele, amely mindenekelőtt szabadság és felelősség. Éppen ezért minden keresztény felekezet, közösség számára fontos kihívást jelent újragondolni a teológiai tanítást a kirekesztés – befogadás, az idegenekkel szembeni gyűlölet – ellenségszeretet, úton lét – megállapodottság egymásnak feszülő témaköreiben. Ez biblikus, rendszeres teológiai, történeti feladat – egyszersmind komoly gyakorlati teológiai vonatkozásokkal. Időszerű és sürgető.” (218. old.)

☞ Molnár Lilla

KÖZÉPKÖR 2020/2021

Variációk bűntudatra és feloldozásra
(irodalom - zene - teológia)

SZEPTEMBER 11.
Évadkezdő alkalom, bibliai-irodalmi interaktív felvezető
Molnár Lilla, Gáncs Tamás

OKTÓBER 9.
Tim Rice - Andrew Lloyd Webber: Jézus Krisztus Szupersztár 50
Bence Áron

NOVEMBER 13.
Roy Jacobsen: Láthatatlanok
Gadóné Kézdy Edit

DECEMBER 11.
Háy János: Mélygarázs
Gombkötő Beáta

JANUÁR 8.
Pap Károly: Azarel
Gombócz Eszter

FEBRUÁR 12.
Esterházy Péter:
Egyszerű történet vessző száz oldal - a Márk-változat
Fabiny Tamás

MÁRCIUS 12.
Marylinne Robinson: Lila
Bernhardt Dóra

ÁPRILIS 9.
Thornton Wilder: Szent Lajos király hídja
K. Sebestyén Nóra

MÁJUS 14.
Chaim Potok: A nevem Asher Lev
Keczkó Pál

JÚNIUS 11.
Évadzáró alkalom - kerti party
Promise együttes (megzenésített istenes versek)
Nagy Szabolcs, Smidéliusz Gábor

Péntek 19 órakor a kelenföldi gyülekezet tanácstermében (és/vagy zoomon).

A sorozat házigazdája:
Gáncs Tamás – gancstamas@gmail.com

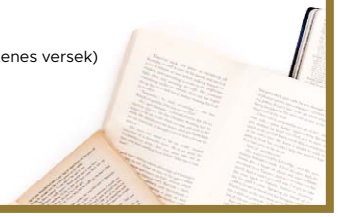

Alkalmaink

Istentiszteletek minden vasárnap, illetve ünnepeinken 8 órakor, 10.30-kor és 18 órakor Kelenföldön, 9 órakor Farkasréten. Kelenföldön minden istentisztelet úrvacsorás, kivéve az esti alkalmakat, Farkasréten a hónap utolsó vasárnapján. A tanév alatt az esti istentiszteletek vesperás istentiszteletek a Fővárosi Protestáns Kántorátus szolgálatával.

Minden hónap első vasárnapján és nagyünnepeken gyermekistentiszteletet tartunk a 10.30-as istentisztelettel párhuzamosan a templomkertben, ill. az új gyülekezeti teremben.

Heti/kétheti alkalmak:

Nyugdíjas bibliaóra: kedden 10.00 (Molnár Lilla, Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Nagy Szabolcs)
Bibliaiskola: szerdán 16.45 (Blázy Árpád)
Ifjúsági óra: pénteken 16.00 (Blázy Árpád)
Énekkari próba: csütörtökön 19.00 (Bence Gábor)
Zenekari próba: szerdán 19.00 (Bence Gábor)
Online áhítatok: (Molnár Lilla, Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Nagy Szabolcs, Németh Sándor, László Dávid)
Kántorátus, próba: vasárnap 16.30 (Pap Kinga Marjatta)
Női torna: szerdán 18.30 (Kolba Hajnalka, Bence Zsófi)
Gyermekbibliakör: a hónap első vasárnapját kivéve minden vasárnap 10.30 (Gybk vezetők)
Iskolai és gimnáziumi hittanórák: Ádám Jenő Ált. Isk., Bárdos Lajos Kéttannyelvű Ált. Isk., Bethlen Gábor Ált. Isk. és Gimn., Bocskai István Ált. Isk., Domokos Pál Péter Ált. Isk., Farkasréti Ált. Isk., Gárdonyi Géza Ált. Isk., Teleki Blanka Ált. Isk., Budai Ciszterci Szent Imre Gimn., Pető Intézet. A hét minden munkanapján összesen 43 csoportot tanítanak: Bedecs Réka, Blázy Árpád, Buday Dorka, Nagy Szabolcs, Smidéliusz Gábor és Varga Nárcisz.
Cserkészet: a hét minden munkanapján (őrsvezetők, csapatparancsnok: Végh Erzsébet)
Kismamakör: minden második kedden 10.00 (Molnár Lilla)

Havi alkalmak:
IFA (Istentiszteleti felolvasók alkalma): minden hónap utolsó péntekjén 18.30 (Blázy Árpád)
Középkör: minden hónap második péntekjén 19.00 (Gáncs Tamás)
Női kör: minden hónap harmadik hétfőjén 18.30 (Molnár Lilla)
FÉK (Férfikör): minden hónap második hétfőjén 19.00 (Blázy Árpád)
Apakör: minden hónap második keddjén 19.30 (Blázy Árpád)
Szeniorférfi-kör: megbeszélés szerint (Joób Máté, Schneller István)
FIFA (Fiatal felnőttek alkalma): páratlan hónap első hétfőjén 19.00 (Blázy Árpád)
Lakásifi: minden hónap első péntekjén 18.00 (Gáncs Tamás)
Imaközösség: minden hónap első csütörtökjén 19.00 (Győriné Drenyovszky Irén)

Egyéb alkalmak:
- **Konfirmációi oktatás:** havonta, egy szombat délelőtt (Gáncs Tamás)
- **Konfi+:** havonta, megbeszélés szerint (Gáncs Tamás)
- **Sorozatok:** ádventben és böjtben (Blázy Árpád, Gáncs Tamás)
- **Hírlevél, szerkesztőségi megbeszélés:** négy alkalommal egy évben (Gáncs Tamás, Bodnár-Illés Zsófia)
- **Kézműves délutánok:** ádventben és húsvét előtt Kelenföldön (Bedecs Réka, Buday Dorka, Molnár Lilla)
- **Kiállítások** (Schermann Ákos, Harmati Béla)
- **Kerületi ökumenikus lelkésztalálkozó** (Blázy Árpád)
- **Gyülekezeti hétvégék** (Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Molnár Lilla)
- **Ádventi jótékonysági vásár:** az ádventi időszakban (konfirmandusok, ifisek, lakásifi, Gáncs Tamás)
- **Karácsonyi műsor** (Buday Dorka, Bedecs Réka, Nagy Szabolcs, Varga Nárcisz, Molnár Lilla)
- **Nyári hittantábor** (Bedecs Réka, Buday Dorka, Molnár Lilla)
- **Kórházi áhítatok** (Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Molnár Lilla, Nagy Szabolcs)
- **Felnőtt katechézis** (Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Molnár Lilla)

Lelkészi ügyeleti rend:
Blázy Árpád (kedd, péntek, 10.00–12.00), Gáncs Tamás (hétfő, szerda 10.00–12.00) Molnár Lilla (csütörtök 10.00–12.00)

Siófok 30/33

E covidos nyár folyamán kétszer is megdobogtatta szívemet a siófoki Makovecz-templom. Augusztus 15-én volt 33 éve a templom alapkőletétele. Ez volt az első Isten-tisztelet, melyen mint segédlelkész felvehettem a Luther-kabátot. A jelképekben oly gazdag Makovecz-hajó felszentelésére pedig kereken 30 évvel ezelőtt került sor. Íme, egy kis ízelítő az ott töltött esztendők (1987–1991) és gyülekezetünk különböző csoportjainak Siófokra tett látogatásai során készült fotókból. További képek találhatók a https://www.evangelikus.hu/202008145 linken.

☞ Blázy Árpád

Az „úszó hajó” madártávlatból

Az alapkőletétel – fehér öltönyben Makovecz Imre (1987.08.15.)

Első konformáció a majd kész templomban (1990. május)

A templomszentelés előtti este...

Első esküvő a félkész templomnál (1989. augusztus)

A templomszentelést ünneplő gyülekezet (1990.06.30.)

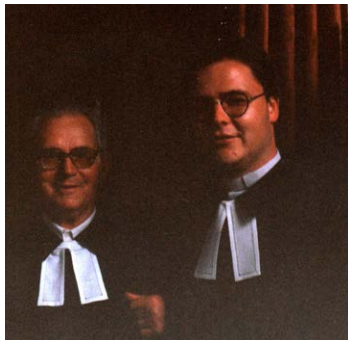

A principális, Józsa Márton és segédje

Ifi hétvége (2006.03.25.)

Gyülekezeti kirándulás (2002.06.15.)

Gyülekezeti hétvége (2017.04.23.)

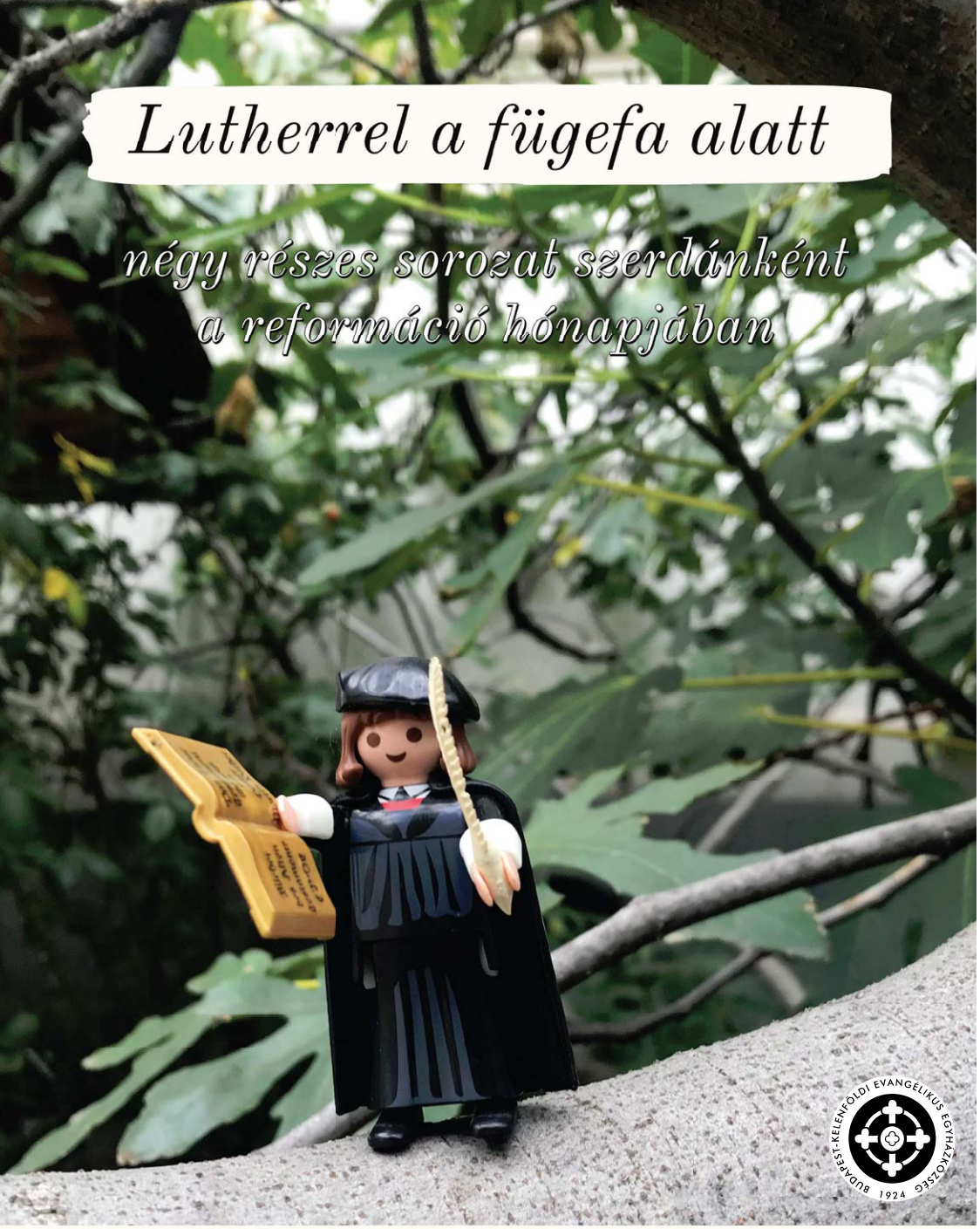

Gyülekezetünk életéből

Június 14-én befejeződött a még márciusban útjára indított 44 részes **Jób sorozatunk.** Ennek keretében parókus lelkészeink heti négy alkalommal osztották meg egy-egy fejezet kapcsán gondolataikat a testvérekkel levelezőlistánkon és online felületeinken. Az érdeklődésre, biztatásra és sok pozitív visszajelzésre való tekintettel ezen írásokat szeretnénk csokorba gyűjtve könyv formájában is megjelentetni karácsonyra!

A **trianoni diktátum** (1920.06.04.) 100. évfordulója alkalmából Zelenák József és Blázy Árpád lelkészek által Sepsiszentgyörgyön, ill. Kelenföldön mondott imádságok meghallgathatók gyülekezetünk Youtube-csatornáján.

A nyár folyamán lelkészeink többször szolgáltak reggeli áhítattal a **DUNA TV** Hajnali gondolatok című műsorában.

Rezessy Miklós lelkésztestvérünk a nyáron töltötte be 75. életévét, és úgy döntött, leteszi a lelkészi szolgálatot, így a farkasréti-kelenföldi szolgálatot is. Hálásan köszönjük hűséges, odaadó lelkészi jelenlétét közöttünk. Legyen Isten gazdag áldása Miklós életén!

Gyülekezetünk mindvégig aktív, és több körének hűséges tagja, **Wenzel Gottfried** (88†) gépészmérnök testvérünk búcsúztatója július 4-én volt szeretett farkasréti templomában. Temetésére augusztus 7-én került sor a székesfehérvári evangélikus temetőben. Jézus mondja: *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él* (Jn 11,25).

Augusztus 24-25-én gyülekezetünk adott otthont a **Deák Téri Evangélikus Gimnázium** tantestülete tanévkezdő találkozásának.

Augusztus 31-én **Pöröntő Edina** testvérünk letette másodegyházfi szolgálatát gyülekezetünkben. Legyen Isten gazdag áldása Edina életén!

Szeretettel köszöntjük **Nagy Szabolcs Rolandot,** aki a 2020/21-es tanévben gyülekezetünkben tölti hatodéves-lelkészjelölti évét Gáncs Tamás lelkészünk mentorsága mellett. Szabolcs a különböző médiaterületeken szerzett tapasz-

talatait szerkesztőségünkben is kamatoztatja majd ebben a tanévben.

Kérésre, egyeztetést követően a **Bibliaiskola** és a **Férfikör** alkalmai a járványügyi helyzetre való tekintettel egyelőre szünetelnek.

Szeptember 6-án tartottuk **tanévnyitó gyermekistentiszteletünket** a templomkertben.

Szeptember 7-én a MEE Országos Iroda munkatársainak **hétkezdő áhítatát** Gáncs Tamás lelkészünk tartotta.

Szeptember 8-án presbiteri gyűlést tartottunk templomunkban. Az ülésen vendégünk volt **Varga Márta,** a MEE Országos Iroda Nevelési és Oktatási Osztályának osztályvezetője, aki egyházunk óvodafejlesztési terveiről adott tájékoztatást. A testület a **lelkészválasztás** kérdését is tárgyalta, és úgy döntött, jövő év elején tűzi újra napirendre az ügyet. Ahogyan arról már tájékoztattuk a gyülekezetet, a 2020/21-es tanévre Dr. Fabiny Tamás püspök úr Molnár Lilla lelkésznőt helyezte ki félállású beosztott lelkészként egyházközségünkbe.

Szeptember 27-én, templomunkban az esti vesperán tartottuk a **Teremtés Hete nyitóalkalmát** a Fővárosi Protestáns Kántorátus szolgálatával. Igét hirdetett: Gombkötő Beáta.

A kialakult járványhelyzet miatt, a szülők teljes egyetértésével és támogatásával a gyülekezet vezetősége úgy döntött, hogy másodszor is elhalasztja a szeptember 19-20-ra tervezett **konfirmációi beszámolót és ünnepi istentiszteletet.**

Október 16-18. között tartjuk idei **Őszi Gyülekezeti Hétvégénket,** előadással, könyvbemutatóval, játékos délelőttel, hangversennyel, templomszentelési ünnepi istentisztelettel. A hétvége vendég-igehirdetői Bencze András és Bence Imre lesznek.

Október 31-én **reformációi istentiszteleteket** tartunk. Délelőtt 10.30-kor Molnár Lilla, este 18 órakor Molnár Sándor hirdeti közöttünk Isten igéjét. Hagyományainknak megfelelően az esti alkalmat a külső-kelenföldi református testvéreinkkel együtt ünnepeljük.

Hivatali rend

Lelkészi hivatal:
1114 Budapest, Bocskai út 10.
Hétfő-péntek 9–13 óra,
Csütörtök 17–19 óra.

Telefonszámok:

Lelkészi hivatal	**1/361-2159**
Gáncs Tamás igazgató lelkész	20/824-3703
Blázy Árpád parókus lelkész	20/824-2907
Molnár Lilla beosztott lelkész	20/824-6202
Buday Dorka hitoktató	20/824-5370
Bedecs Réka hitoktató	20/775-3891
Bence Gábor kántor, karnagy	20/824-4524
Németh Sándor kántor	20/824-2762
Rákóczy-Kiss Eszter irodavezető	30/455-5265
Portik Ágnes pályázati referens	20/380-0852
László Dávid egyházfi	70/426-2859
Müller György kertész, karbantartó	20/573-3140

Kelenföldi evangélikus hírlevél
A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség ingyenes lapja

1114 Budapest, Bocskai út 10. kelenfold@lutheran.hu,
Fent vagyunk a Facebookon: Kelenföldi Evangélikus Gyülekezet

Szerkesztőség: Bernhardt Dóra, Bodnár-Illés Zsófia, Blázy Árpád, Gáncs Tamás, Harmati Béláné, Isó M. Emese, Ittzés-Venásch Eszter, Molnár Lilla, Nagy Szabolcs, Szabó Kinga
Szerkesztőségi ügyekben kereshető: Bodnár-Illés Zsófia (tsofizz@gmail.com)
Megjelent 200 példányban. A lap készítéséhez adományokat elfogadunk, melyeket a templomi perselybe kérünk betenni.

Felelős kiadó: Szepesfalvy Ákos; Nyomdai előkészítés: Kovács András;
Nyomdai kivitelezés: Vareg Hungary Kft. (www.vareg.hu);Felelős vezető: Egyed Márton

„Milyen jó hálát adni az Úrnak” (Zsolt 92,2a)
Gyülekezeti hétvége az úrvacsora évében

2020. október 16., péntek

17:00 Nyitóáhítat – *Gáncs Tamás* (templom)

18:00 Mit tanít a Kis Káté az úrvacsoráról? – *Blázy Árpád* (templom)

19:00 „Épüljetek fel lelki házzá”. A 100 éve született Bencze Imre és felesége, Benczéné Ruttkay Miklian Ágnes által összeállított Templomjárók kézikönyve frissített kiadásának bemutatása – *a család képviselői* (templom)

2020. október 17., szombat

10:00 Családi akadályverseny a teremtett világ védelméről – Kelenzöld csoport (érkezés a templomba) Közös *kezdés Molnár Lilla, Nagy Szabolcs* és a konfirmandusok közreműködésével

19:00 Három kántor koncertje négy kézre *Bence Gábor, Németh Sándor és Pál Diana* szolgálatával (templom)
Igét hirdet *Bence Imre* budavári lelkész.

2020. október 18., vasárnap

10:30 Úrvacsorás istentisztelet, igét hirdet *Bencze András* székesfehérvári lelkész
Bagi Tamás presbiter, Németh Sándor kántor és Véghné Pozsgai Olga ifjúsági munkatárs beiktatása, valamint kamarazene a frissen megjelent „Általa élünk” című úrvacsorai kóruskötetből.

Az istentisztelet után forró tea és pogácsa az udvaron.

Október 18-án Kelenföldön 8 és 18 órakor nem tartunk istentiszteletet. Minden egészséges testvérünket várjuk a meghirdetett alkalmakra.